

Základní škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy
Teplice, Maxe Švabinského 1743

417 539 809

IČO:65650794

e-mail: info@svabinka.cz

Minimální program prevence rizikového chování 2023/2024

**Základní škola Maxe Švabinského s RVTV
„ŠKOLA PRO ZÍTŘEK“**

Základní údaje

Škola: Základní škola Maxe Švabinského s RVTV, Maxe Švabinského 1743, 415 01 Teplice
Webové stránky: www.svabinka.cz

Ředitelka:

Mgr. Edita Jurečková
 Tel.: 417539809 Email: reditelka@svabinka.cz

Výchovný poradce:

Mgr. Martina Nováková
 Tel.: 417539809 Email: novakova.martina@svabinka.cz

Školní metodik prevence:

PaedDr. Miluše Havlová DiS.
 Tel.: 417539809 Email: milimartin@seznam.cz

MPP vypracovala:

PaedDr. Miluše Havlová, DiS.

Datum: Podpis:

Seznámení ředitelky školy s MPP

Datum: Podpis:

Seznámení zástupkyně školy s MPP

Datum: Podpis:

Seznámení pedagogického sboru s MPP

Jméno:	Datum:	Podpis:
Mgr. Jasanská Dagmar		
Mgr. Vášová Ivana		
Mgr. Sajdllová Dana		
Mgr. Soukupová Petra		
Vaňásková Dana		
Mgr. Horák Jan		
Mgr. Kovařík Petr		
Beerová Jitka, DiS.		
Ing. Zíková Petra		
Mgr. Šťástková Markéta		
Bc. Dandáš Tomáš		
Jelínková Růžena		
Kamila Hornová		
Bc. Battyová Lenka		
Urbanová Veronika		
Černá Miroslava		
Liesnerová Adriana		
Moulisová Veronika		
Liesnerová Michaela		
Cholinská Zdeňka		
Vrculová Olga		
Kaldová Marianna		
Dipoltová Lenka		
Jelínková Marcela		
Fořtová Helena		
Petrlíková Nikola, DiS.		
Chrž Karel		

Obsah

1. Úvod	4
2. Charakteristika školy	5
3. Současný stav problematiky.....	6
4. Primární prevence.....	9
4.1. Metody prevence	9
4.2. Personální zajištění primární prevence	9
4.2.1. Výchovný poradce	9
4.2.2. Metodik prevence	10
4.2.3. Ředitel školy	11
4.2.4. Třídní učitelé	11
4.2.5. Ostatní pedagogický sbor	12
4.3. Řešení přestupků	12
5. Cíle	14
6. Způsob realizace.....	17
7. Vyhodnocení MPP	21
Kontakty a odkazy	22
Odborná literatura	24
Dokumenty MŠMT pro primární prevenci	25
Přílohy	27

1. Úvod

Minimální preventivní program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže MŠMT ČR č.j.: 21291/2010-28, které nahrazuje stávající Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j.: 20 006/2007-51, podle vyhlášky č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, podle Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 264/2008 – 6 a vychází z Národní strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019-2027.

Cílem minimálního preventivního programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti - mladého člověka schopného zodpovědně přistupovat ke každodenním problémům.

Program je platný jeden školní rok a na jeho vytváření se podílí celý učitelský sbor školy. Ředitel školy poté schvaluje zpracování preventivního programu a jeho adekvátnost vůči situaci ve škole. Celý dokument podléhá kontrole České školní inspekce.

Škola MPP využívá jako nástroj primární prevence a jakýsi návod při řešení problematiky sociálně patologických jevů rizikového chování. Každé vzdělávací zařízení má svá specifika, a proto je potřeba v programu vyjít vstříc všem požadavkům dané školy.

MPP není určen pouze pedagogickým pracovníkům, ale také nepedagogickým pracovníkům školy, žákům, rodičům i veřejnosti.

2. Charakteristika školy

Naše škola čítá v současnosti kolem 260 žáků. Pedagogický sbor tvoří 28 pedagogických pracovníků (z nichž jeden je zároveň výchovný poradce, jeden metodik, dvě vychovatelky ve školní družině) vč. asistentů pedagoga. Řadíme se tedy mezi menší městské školy, které se rozvíjí.

Škola má statut s rozšířenou výukou tělesné výchovy, ovšem s uzavřením zimního stadionu v roce 2012 zanikly i sportovní třídy, a tak se škola zatím zaměřuje na nový projekt „Zdravá škola“. Ve sportovní tradici bychom rádi pokračovali a škola by se opět co nejdříve měla skládat i ze sportovních tříd, už však s jiným zaměřením než dosud.

Podmínky pro vzdělávání ve škole jsou dobré. Jednotlivé třídy čítají převážně 20 nanejvýš 28 žáků, což jsou počty umožňující kvalitní individuální přístup k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, s potřebou poskytování podpůrných opatření. V téměř každé třídě se nachází asistent pedagoga a ve škole je také jeden osobní asistent.

Škola disponuje vlastní školní družinou, menší tělocvičnou, venkovním sportovištěm, rozlehlou zahradou se skleníkem a terasou, která prošla rekonstrukcí a venkovním dětským hřištěm. Zároveň má odpovídající moderní vybavení tříd, data projektory, interaktivní tabule ve všech učebnách, IT techniku – PC, tablety, roboty a širokou škálu vzdělávacích pomůcek a podpůrných opatření, které jsou umístěny na stěny chodeb.

Jednotliví učitelé žákům nabízí možnost bezplatného doučování, taktéž velké množství volnočasových aktivit a zájmových kroužků.

3. Současný stav problematiky

Zdroje analýzy současného stavu:

- dotazníky pro žáky na klima ve škole/ třídě,
- schránka důvěry a emailová schránka důvěry,
- informace od třídních i netřídních učitelů (postřehy z hodin, přestávek, volnočasových aktivit),
- podněty ze strany žáků a rodičů,
- konkrétní řešené případy rizikového chování,
- podněty a připomínky ze setkání školního parlamentu.

V současnosti se zaměřujeme například na výchovu ke zdravému životnímu stylu, posilování komunikativních dovedností (schopnost řešit problémy, konflikty, neúspěch, kritiku...), formování postojů k mravním hodnotám, vytváření pozitivního sociálního klimatu ve škole i třídě, zvyšování sociálních kompetencí žáka a pozitivní klima třídy. Pedagogům na 1. stupni se tyto záměry velmi osvědčují jak ve výuce, tak i v mimoškolních aktivitách. V současné době zde nejsou žádné závažné problémy, pouze občasné nekázeň a mnohdy chybějící sociální a hygienické návyky způsobené neabsolvováním předškolního vzdělávání.

Na 2. stupni se potýkáme s normálním množstvím výchovných problémů. Nejčastější je nerespektování pokynů, příkazů a neplnění zadaných úkolů. Rodiče mnohdy nedbají na včasné a dostatečné omlouvání v době absence žáka. Celkově však nepozorujeme zhoršený prospěch žáků na 2. stupni. Z důvodu výskytu většího počtu dětí z nepodnětného či málo prostředí se zde občas vyskytuje vulgární vyjadřování žáků mezi sebou a nižší zájem o volnočasové aktivity, ačkoliv nabídka školy je široká. Množství žáků, kteří požívají alkoholické nápoje a tabákové výrobky, je podle dotazování zřejmě na nižší úrovni než minulý rok.

Diskuzemi s rodiči se nám podařilo zjistit, že vidí problémy ve stejných oblastech jako pedagogové.

Na 1. i 2. stupni je zde neustálá snaha o začlenění nově příchozích žáků z Ukrajiny, kvůli krizi na Ukrajině. Žáci z Ukrajiny navštěvují hodiny cizího jazyka – češtiny pro cizince, aby pro ně byla změna prostředí co nejsnazší.

Vyhodnocení cílů z loňského roku, závěry:

Shrnutí podle stanovených cílů z MPP – co se povedlo a nepovedlo naplnit, který cíl přetrvává, bude přeformulován atd.

Z hlediska dlouhodobého cíle se nám daří vytvářet pozitivní klima ve třídě i ve škole, upevňování důvěrného vztahu mezi pedagogy a žáky. Také se povedlo eliminovat projevy šikany, občasné vulgární chování u žáků přetrvává, je však minimální. Neustále se snažíme zlepšovat komunikační dovednosti žáků, na ty je potřeba se nyní více zaměřit a snažit se je zlepšit. Celkově se nám daří kvalitně naplňovat dlouhodobé cíle, protože funguje kvalitní komunikace a zájem o danou problematiku mezi pedagogy, asistenty pedagoga a ostatními zaměstnanci školy. Tuto komunikaci bych si dovolila vyzdvihnout, protože se jeví jako opravdu efektivní. V současné době na naší škole máme pro velký zájem také druhé třídy stejných ročníků z důvodu zvýšeného zájmu o studium na naší škole a také z důvodu příchodu nových žáků z Ukrajiny.

Naším střednědobým cílem bylo zaměření pozornosti na žáky s tendencí inklinovat k rizikovému chování, což se nám daří. K mapování třídních vztahů pomáhají svými poznatky učitelé, což vede k velice efektivní spolupráci. Nadále budeme pokračovat v plnění střednědobých cílů.

Z hlediska krátkodobých cílů bylo děláno vše proto, aby byly všechny splněny, což se nám daří ve všech bodech.

Protože se neustále snažíme o vytváření pozitivního klimatu ve třídách, byly především na 2. stupni zařazeny do třídnických hodin, ale také výuky, adaptační techniky, které posilují vztahy ve třídě a podporují komunikaci mezi žáky a také pedagogem. V tomto postupu jsme odhodláni pokračovat a rozšiřovat ho na celou základní školu. V plném rozsahu a v tomto duchu budeme pokračovat i v tomto roce.

Obecně se snažíme budovat vzájemnou důvěru mezi žáky a pedagogy, je ale potřeba zapracovat na celkové a jednotné podpoře žáků, která plyne ze snahy budovat vztah s rodinou, sociálním prostředím žáka a komunikaci. Vždy se snažíme o maximální individuální přístup ke každému žákovi, k jeho potřebám, k jeho rodině.

Žáci ve vyučování část vymezeného času pracují ve dvojicích, skupinách nebo jen navzájem spolupracují. V těchto chvílích se snažíme, aby do práce byli zapojeni všichni žáci, reflektujeme jejich společnou práci, podporujeme rozvoj komunikačních kompetencí, kompetencí sociálních, týmových a kompetencí řešení konfliktu, pokud nastane.

Do výuky během celého školního roku jsou zapojeny projektové dny, z nichž některé jsou pouze pro 1. stupeň, jiné jen pro 2. stupeň, další jsou společné pro oba stupně. Celoškolní projekty podporují spolupráci žáků napříč ročníky, což považujeme za jeden z prvků prevence šikany mezi různou věkovou kategorií žáků. Nejvíce oblíbený je projekt Přijela k nám pouť.

Během školního roku nenabízíme rodičům pouze informační dny v podobě třídních schůzek, ale také individuální konzultaci. Snažíme se rodiče v průběhu roku zapojovat do dění

školy, ale také jim na vánoční či letní akademii prezentujeme dovednosti jejich dětí. Dále rozvíjíme celoroční projekt - Přijela k nám pouť. Rodiče považujeme za jeden ze stěžejních informačních kanálů, který nám dává podněty a zpětné vazby nejen v oblasti primární prevence, ale také v celkovém fungování školy. Stále se snažíme co nejvíce rodičů zapojit do sledování aplikace Bakaláři, Gmail, Komens a webové stránky školy, které umožňují denně se aktuálně seznamovat s nejnovějšími informacemi ze života školy a jejich dětí.

Informace pro žáky a jejich rodinné zástupce jsou také pravidelně vyvěšovány na informační tabuli před školou a na webových stránkách školy.

4. Primární prevence

4.1. *Metody prevence*

Nespecifická prevence: je součástí výuky a učebních osnov jednotlivých předmětů, usiluje o zvyšování sebevědomí a sebeuvědomění žáků, rozvíjení vhodné verbální i neverbální komunikace, konstruktivní řešení problémů, schopnost klást otázky a vyjádřit svůj názor, řešení stresu, učení vzájemné pomoci, schopnost říci si o pomoc a vědomí, kam se v jakých záležitostech obrátit, vyrovnání se s neúspěchem, obrana před manipulací.

V oblasti nespecifické prevence je dále žákům nabízena široká škála bezplatných zájmových, sportovních a volnočasových aktivit. Mnohé z nich jsou realizovány spolu s rodiči. Jedná se především o zájezdy, tvořivé dílničky, netradiční třídní schůzky nebo třídní schůzky spolu s rodiči, setkání dětí a rodičů z 1. třídy, volnočasové aktivity.

Specifická prevence: jedná se o programy a aktivity cíleně zaměřené na řešení výskytu konkrétních sociálně patologických jevů. Tyto aktivity nejsou součástí učebního plánu, reagují na zvláštní situace v třídních kolektivech nebo mezi třídními kolektivy, či ve vztazích mezi třídními kolektivy a pedagogy. Jsou zaměřeny na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Tyto situace jsou zjišťovány na základě šetření prováděného ve škole (pozorování, monitoring třídního učitele, sociometrie, dotazníky, diskuse).

Zásady prevence spočívají:

- v individuální práci s každou třídou,
- v aktivním zapojení třídního učitele a asistenta pedagoga,
- v uplatňování efektivních metod ve výuce (skupinová, kooperativní a projektová výuka),
- v pozvolném a systematickém upevňování učiva,
- ve kvalitně zpracovaném Školním řádu a dalších návazných dokumentech.

4.2. *Personální zajištění primární prevence*

4.2.1. *Výchovný poradce*

Náplň práce výchovného poradce je specifikována v příloze č. 3 k vyhlášce MŠMT č. 72/ 2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Výchovný poradce obdobně jako školní metodik prevence vykonává činnosti poradenské, koordinační, informační a metodické, ovšem částečně zacílené jiným směrem.

Výchovný poradce poskytuje žákům poradenství a pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě. Zároveň věnuje pozornost žákům, jejichž vzdělávání s sebou přináší jistá specifika. Přípravuje podklady pro pedagogy, které přináší návrh na péči o tyto jednotlivce. „Zajišťuje nebo zprostředkovává diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Přípravuje podmínky pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinuje poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými centry a koordinuje vzdělávací opatření u těchto žáků. Poskytuje služby kariérového poradenství žákům na druhém stupni.“ S tím je spojena i konzultační služba rodičům, jehož potomek se rozhoduje kam dále směřovat své kroky po ukončení základní školy. V rámci krize na Ukrajině se zabývá také začleněním žáků do běžného života ve škole. Pozitivně podporuje tyto žáky a jejich následné směřování k dalšímu vzdělávání na střední škole.

Výchovný poradce taktéž zajišťuje uplatnění nových metod pedagogické diagnostiky a intervence. Ručí za informovanost pedagogického sboru v oblasti inkluze, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod. Předává ostatním pedagogům informace o péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Informuje veřejnost o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízení v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a možnostech využívání jejich služeb žáky a jejich zákonnými zástupci.

Stejně jako školní metodik prevence shromažďuje zprávy a informace o žácích v poradenské péči jiných zařízení a zajišťuje je v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.

4.2.2. Metodik prevence

Činnosti metodika prevence jsou vymezeny v příloze č. 3 k vyhlášce MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízení. Jedná se o tzv. standardní činnosti školního metodika prevence, konkrétně o služby metodické, koordinační, informační a poradenské.

Školní metodik prevence se velkou měrou podílí na vytváření a realizaci MPP. Koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Koordinuje přípravy a realizace aktivit zahrnutých v MPP, dále zapojování multikulturních a integračních prvků do vzdělávání. Zaměřuje se na otázku přijímání kulturních a etnických odlišností v třídním nebo školním kolektivu. Zaobírá se spoluprací školy s orgány správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování. V jeho kompetenci je kontaktování odpovídajícího pracoviště, pokud daný problém přesáhne oblast školy. Velice se osvědčila spolupráce s paní Mgr. Denisou Třešňákovou z PPP Teplice. Koriguje následnou péči v případě akutního výskytu rizikového chování. Shromažďuje veškeré odborné zprávy a informace o žácích v poradenské

péči specializovaných zařízení v rámci prevence rizikového chování a zajišťuje tyto zprávy v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů. Svědomitě vede písemné zápisy, které dokládají jeho rozsah a obsah práce jakožto školního metodika prevence. Zároveň zaznamenává navržená, anebo již realizovaná opatření. V kompetenci metodika je i zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů týkajících se prevence. Je první z členů preventivního týmu, který byl srozuměn s novinkami v oblasti prevence a je tím, kdo informuje zbytek kolektivu. Aktualizuje pravidelně nabídku preventivních poradenských center.

Pravidelně shrnuje a prezentuje výsledky preventivní práce školy pedagogickým pracovníkům, žákům a popřípadě i rodičům. Formy prezentace jsou však uzpůsobeny adresátovi v takové míře, aby nedošlo k porušení zákona o ochraně osobních a citlivých údajů (tj. uchování interních záležitostí uvnitř školy).

4.2.3. Ředitel školy

Ředitel zodpovídá za preventivní strategii (Krizový plán) školy a Minimálně preventivní program. Ten vytváří podle zákona každá škola vždy na nový školní rok podle aktuální situace a potřeb dané vzdělávací instituce. Posléze podléhá kontrole České školní inspekce.

Ředitel také podporuje vzdělávání pracovníků v oblasti prevence, kontroluje správnost a adekvátnost působení pracovníků v oblasti prevence. Koriguje vytváření preventivních programů a dbá na jejich uplatňování v praxi. Podporuje spolupráci a komunikaci mezi pedagogy při řešení problematických situací. Zároveň zajišťuje preventivnímu týmu, konkrétně metodikovi prevence vhodné prostředí a podmínky pro správný výkon jeho poslání.

Ředitel školy je ta osoba, která rovněž určuje jednotlivým členům preventivního týmu jejich pravomoce a rozsah jejich působení, aby nedocházelo ke kolizi a kumulaci funkcí. To by mohlo zapříčinit dysfunkčnost preventivního týmu.

4.2.4. Třídní učitelé

Třídní učitel spolu s dalšími pedagogy tvoří konzultační tým. Jeho úkolem je blízká spolupráce s metodikem prevence, čímž se spolupodílí na zachycení varovných signálů. Má klíčovou úlohu při zhotovování MPP, a to především z hlediska koordinace ve své třídě. Jeho pozice je stěžejní při pedagogické diagnostice vztahů v třídním kolektivu. Na 1. stupni má třídní učitel díky každodennímu intenzivnímu kontaktu se svými žáky vytvořeny ty nejlepší podmínky pro souvislou systémovou formu prevence, při níž je nutná podpora metodika prevence.

Na obou školních stupních je role třídního učitele z hlediska primární prevence motivační; vede třídu k vytvoření vnitřních pravidel, která jsou v souladu se školním řádem.

Je důsledný v jejich dodržování, což by mělo vést k navození otevřené bezpečné atmosféry, pozitivního sociálního klimatu a interakce ve třídě.

Třídní učitel taktéž zajišťuje komunikaci s ostatními pedagogy školy a je garantem spolupráce školy s rodiči či jinými zákonnými zástupci žáků. Je zároveň studnicí informací o osobnostních zvláštностech žáků jeho třídy a o jejich rodinném zázemí, což můžeme považovat za determinanty při primární prevenci.

4.2.5. Ostatní pedagogický sbor

Na druhém stupni základní školy, častěji než na tom prvním, vstupují do otázky primární prevence i jiní učitelé, kteří vstupují do třídy v rámci konkrétního předmětu, jež učí. V těchto hodinách i oni mají za úkol začleňovat preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů podle toho, co ukládá RVP. Škola by tyto složky měla mít zpracovány v ŠVP a správně i zapsány v MPP.

Dále i ostatní pedagogové, nejen třídní učitelé, podporují zdravé sociální klima mezi žáky a udržují si přehled o jednotlivých třídách, protože tím, kdo první upozorní na nějaké negativní dění ve třídě či školním kolektivu nemusí být jen třídní učitel a metodik prevence. Mnohdy se i žáci mohou přijít svěřit se svým trápením zrovna někomu jinému z učitelů. Tady je ovšem zase na místě říci, že v tomto případě musí fungovat konzultační a především primárně preventivní tým na škole.

4.3. Řešení přestupků

Veškeré přestupky, rizikové chování a pravidla vymezuje Školní řád. Ten je pro žáky a rodiče řídicím dokumentem, který obsahuje nejen povinnosti, ale také práva žáků, rodičů i pedagogů. Žáci jsou s aktuálním školním řádem seznámeni hned první den nového školního roku, v jeho průběhu je jim stále připomínán. Rodičům představují školní řád pedagogové na prvních informačních schůzkách v polovině září. Mezitím je zpřístupněn na webových stránkách školy (www.svabinka.cz), kde je volně k nahlédnutí. Každý třídní učitel ještě poskytne výňatek ze školního řádu rodičům žáků domů, což jim umožňuje mít ty nejdůležitější body neustále k dispozici.

Škola má vypracovaný postup pro řešení šikany, výskytu či zneužití návykových látek, či záškoláctví. Rodiče jsou informováni písemně opět ihned na začátku školního roku a svým podpisem stvrzují, že byli obeznámeni. S žáky prochází tyto postupy třídní učitelé, metodik prevence a dále i učitelé výukových předmětů zahrnujících tuto problematiku.

V případě, že se ve škole vyskytne jakýkoliv případ nežádoucího sociálně – patologického chování, bude přistoupeno ke konkrétním opatřením:

- Individuální pohovor se žákem (žáky); po zmapování situace navázání kontaktu se zákonnými zástupci (výchovná komise), případně i s odborníky (podle míry závažnosti, schopnosti a možnosti školy danou situaci řešit).

- Šetření přestupku preventivním týmem, navržení řešení, závěrů, sankcí:
 - V případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě.
 - V případě závažných přestupků oznámení celé věci Policii ČR, odboru sociální péče.
 - V případě zvláště závažných přestupků oznámení na OSPOD a státnímu zastupitelství.

5. Cíle

MPP je zaměřen na žáky od 1. do 9. ročníku základní školy, s přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů ve třídách, kde se vyskytly negativní projevy sociálně-patologického chování.

V rámci mimořádného opatření Covid-19 a krize na Ukrajině byl zařazen také mimořádný cíl.

a) DLOUHODOBÉ CÍLE:

- pozitivní klima ve třídě i škole,
- spolupráce učitel (škola) – rodič a naopak,
- prevence a potlačení všech druhů šikany; práce s žáky, u nichž se již náznaky šikany vyskytly (oběť i agresor),
- prevence záškoláctví a skrytého záškoláctví (působení jak na žáky, tak rodiče,)
- výchova ke zdravému životnímu stylu,
- rozvoj etického a právního vědomí; vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování,
- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních,
- zvyšování odolnosti dětí vůči návykovým látkám (především tabákové výrobky, alkohol, žvýkací tabákové pytlíčky, žvýkací tabák),
- prevence rizik sexuálního života,
- rozvoj komunikačních dovedností žáků,
- zkvalitňování mezilidských vztahů a sociálních vazeb,
- sebepojetí a sebedůvěry (umět v žácích vzbudit kladné pocity ve vztahu k sobě samému, svému tělu...; prevence poruch příjmu potravy),
- upevňování důvěrného vztahu mezi pedagogy, asistenty pedagoga a žáky,
- vhodné trávení volného času (široká nabídka bezplatných volnočasových aktivit, zájmových kroužků)
- metodická a informační pomoc pedagogům a asistentům pedagoga,
- další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence,
- spolupracovat se státními institucemi, jinými externími odborníky a institucemi Ústeckého kraje, ale i mimo něj (např. Mgr. Michaela Veselá), Pedagogicko-psychologická poradna Teplice, apod..
- získávat zpětnou vazbu od žáků a rodičů,

- vytvořit funkční školní preventivní tým.

b) STŘEDNĚDOBÉ CÍLE:

- udržování pozitivního klimatu ve třídě,
- mapování třídních vztahů za pomoci třídních učitelů,
- pravidelné třídnické hodiny; v 1. a 6. třídě více zapojené adaptační techniky do těchto hodin,
- individuální konzultace a práce s dětmi se specifickými poruchami učení a chování,
- posílení čtenářské, komunikační, ale i finanční gramotnosti.

c) KRÁTKODOBÉ CÍLE

- posílení povědomí o schránce důvěry; její duplicita v elektronické verzi,
- týmově řešit problémy,
- průběžně informovat pedagogy o akcích a možnostech dalšího vzdělávání v oblasti prevence,
- uskutečnit plánované akce v rámci prevence,
- realizace projektových dní,
- zlepšit informovanost rodičů o aktivitách v rámci prevence na škole (aplikace Bakaláři, Gmail, Komens, webové stránky školy, informační tabule u vchodu do školy, letáky, předávání informací na třídních schůzkách),
- podpořit práci žakovského parlamentu a zapojit ho do spolupráce při naplňování preventivního programu,
- splnit veškerá preventivní témata, která mají být obsahem výuky a třídnických hodin,
- zapojovat žáky více do soutěží, olympiád, zveřejňovat jejich úspěchy.

d) MIMOŘÁDNÝ CÍL V RÁMCI Covid-19 a krize na Ukrajině

- V rámci krize na Ukrajině je zde snaha o maximální adaptaci žáků z Ukrajiny na české školní podmínky, vytváření vhodného a podnětného prostředí, pomoc při zvládnutí jazykové bariéry. V rámci projektu je využíváno doučování českého jazyka pro cizince.

1. až 3. ročník

- Školní řád, pravidla
- Sociální klima ve třídě
- Základní hygienické návyky
- Základní zásady mezilidské komunikace
- Zdravé vztahy – přátelství
- Zdravý životní styl
- Prevence v oblasti tabákových výrobků a alkoholu
- Dopravní výchova
- Ekologie
- Osobní bezpečí

4. až 5. ročník

- Plnění školních povinností
- Výchova ke zdravému životnímu stylu a životosprávě
- Navozování příznivého sociálního klimatu ve třídě
- Negativní vliv a zneužití návykových látek, rozlišení léčiv a drog
- Sociální vazby
- Volný čas a jeho využití
- Dopravní výchova
- Ekologie
- Osobní bezpečí

6. až 9. ročník

- Plnění školních povinností
- Sociální výchova
- Multikulturní vztahy
- Návykové látky – rozdělení, rizika, postoje, řešení
- Zdravý životní styl
- Osobní bezpečí
- Sebepoznání a sebedůvěra
- Komunikace
- Sexuální výchova, rodičovství
- Partnerství
- Etická a právní výchova
- Ekologie, Vandalismus
- Finanční gramotnost

6. Způsob realizace

I. stupeň

Primární prevenci na 1. stupni má na starosti především třídní učitel.

Zaměření na mladší školní věk:

- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě,
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci - hygiena, životospráva, sdělení, základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami,
- základy etické a právní výchovy,
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení,
- všestranný rozvoj osobnosti žáka,
- soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně-patologických jevů ve třídních kolektivech,
- důraz na spolupráci s rodiči,
- široká nabídka volnočasových aktivit,
- ekologická výchova.

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci, tak aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. Zároveň je potřeba zařazovat aktuální témata prevence podle nynější situace ve škole a dle seznamu třídnických hodin.

A. Úkoly a činnost učitelů a jiných pedagogických pracovníků:

- posílení úlohy učitelů v oblasti tvorby pozitivního sociálního klimatu, včasná diagnostika a intervence při riziku vzniku sociálně-patologických jevů a kooperace s odborníky při jejich řešení, zejména spolupráce s výchovnou poradkyní a třídními učiteli,
- posilování sebevědomí žáků,
- tolerance a pozitivní přístup k odlišnostem osobností žáků,
- věnování pozornosti problematickým skupinám žáků nebo jednotlivcům, odhalování projevů asociálního chování mezi žáky – soustředit se zejména na problematiku šikany,
- v rámci prevence kouření a užívání návykových látek vytvoření dostatečné informovanosti,

- sledovat často opakující se krátkodobé absence žáků – prevence záškoláctví. Spolupráce s rodiči žáků s tendencemi vyhýbat se školní docházce. V problematických případech možnost vyžadování lékařského potvrzení,
- zapojení vedení školy, pedagogů i nepedagogických pracovníků školy do tohoto programu.

B. Aktivity pro žáky:

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních,
- vytváření eticky správných sociálně přijatelných postojů a způsobů chování,
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí apod.,
- upevňování hygienických návyků,
- dovednost volby správné životosprávy - poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie,
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie,
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí aj., účast na letním táboře, na akcích turistického kroužku,
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (sportovní akce),
- účast ve vzdělávacích, sportovních a jiných soutěžích,
- ekologická výchova,
- finanční gramotnost- základní orientace žáků v nabídce finančních produktů,
- dopravní výchova- zaměření především na předcházení úrazů,
- účast na kulturních akcích (divadlo, kino, koncert aj.).

C. Aktivity pro rodiče a veřejnost:

- seznámení rodičů s MPP v rámci třídních schůzek a na webových stránkách školy www.svabinka.cz,
- v případě zájmu besedy k rizikovému chování,
- propagační materiál týkající se výchovy, ale také třeba životosprávy,
- zapojení do projektů,
- nabídka odborné pomoci,
- konzultace s pedagogickými pracovníky školy.

Klíčové vyučovací oblasti realizace jsou:

- oblast přírodovědná,
- oblast zdravého životního stylu,
- oblast společenskovední,
- oblast občanské výchovy,
- oblast sociálně právní.

Projekty, besedy a akce:

Adaptační pobyty.

Den otevřených dveří památek ČR (všichni).

Sběr starého papíru a víček pro charitativní účely.

Světový den pozdravů (všichni).

Světový den zdraví (všichni).

Máme rádi zvířata.

Brigáda psích záchranářů.

Beseda s myslivcem.

Seminář Odpady – dopady.

BESIP – MP Teplice.

Volba povolání – beseda ÚP Teplice.

Besedy s Policií ČR a Městskou policií Teplice - dle nabídky.

Patronát nad zvířetem (celoškolní projekt ve spolupráci se ZOO Ústí nad Labem) – surikata.

Projek 72 hodin – celorepublikový projekt, uklid'te Česko.

Rok a roční období (I. stupeň).

Markétina dopravní výchova (všichni).

Třídění odpadu ve škole, Tonda obal a barevný den (všichni).

Záložka do knihy – výměna s jinou, přidělenou partnerskou školou ze Slovenska.

Den jazyků – Cestujeme po Evropě (celoškolní).

Sběr papíru a víček pro charitativní účely (celoškolní projekt).

Cyklo-běh za ČR bez drog.

Výchovný koncert se Severočeskou filharmonií.

Projekt Jsem laskavec.

Česko vesluje.

Ochrana obyvatel za mimořádných událostí.

Zdravá pětka – zdravější stravování.

Rok v pohybu.

Den Země.

Další akce nabízené během školního roku.

Ostatní akce:

Exkurze, koncerty, výstavy, divadelní představení, kino dle aktuálních nabídek.

Vánoční besídky.

Soutěž mladých zdravotníků, soutěž s ombudsmanem ČR.

Sportovní soutěže (školní i mimoškolní; fotbal, florbal, vybíjená, přehazovaná, atletika, plavání aj.).

Olympiády (čeština, matematický Klokan, pythágoriáda, přírodopis – Klokan, němčina, angličtina).

Výtvarné soutěže.

Školní výlety, výlety turistického kroužku.

Všechny projekty, besedy a akce měly za cíl nabídnout dětem, jak lze využít volný čas a zabránit nudě, která je jedním z hlavních důvodů vedoucích k patologickým jevům, dalším dílčím cílem bylo zaměření na podporu třídních vztahů.

V rámci prevence jsou do výuky zapojeny kromě státních svátků také některé mezinárodní dny:

Mezinárodní den zvířat.

Mezinárodní den tolerance.

Světový den pozdravů.

Světový den počítačové gramotnosti.

Mezinárodní den památky obětí Holokaustu a předcházení zločinům proti lidskosti.

Mezinárodní den mateřského jazyka.

Světový den divadla pro děti a mládež.

Světový den vody.

Světový den zdraví.

Mezinárodní den památek a sídel.

Den Země.

Mezinárodní den rodiny.

Mezinárodní den dětí.

Světový den životního prostředí.

7. Vyhodnocení MPP

Evaluační Minimálního preventivního programu proběhne na konci školního roku, konkrétně v červnu 2024. V průběhu roku však metodik prevence vytváří a shromažďuje záznamy o preventivních programech, jejich naplnění a efektivnosti. Výchovný poradce vede zápisy o jednání s žáky či rodiči, výchovných komisích aj. Preventista a výchovný poradce má povinnost v průběhu roku o všem zmíněném informovat vedení, ostatní pedagogy a také rodiče.

Vyhodnocení bude objektivní a bude zaměřeno na podstatu realizace jednotlivých akcí a aktivit, stejně tak počet zapojených pedagogů a v některých případech i rodičů.

Evaluační změn a efektivnosti ve vztahu k sociálně patologickému chování žáků bude zaznamenávána průběžně. Jako ukazatelé v tomto případě poslouží pozorování, dotazování a další analýzy. Vycházet se bude z informací získaných nejen od žáků, ale i zákonných zástupců, pedagogů či asistentů pedagoga.

Zveřejňování důležitých informací probíhá na nástěnkách v přízemí školy, vývěsní informační tabuli před vchodem školy či webových stránkách školy www.svabinka.cz, a to okamžitě po obdržení těchto informací. Dokumenty, publikace, letáčky a jiné jsou k nahlédnutí u vedení školy, výchovné poradkyně a metodika prevence.

Kontakty a odkazy

PPP Teplice, Lípová ul.	417 535 248, 417 533 669
Linka bezpečí	800 155 555
Magistrát města Teplice, Odbor sociálních věcí	417 510 555
Modrá linka	549 241 010 help@modralinka.cz
Linka psychologické pomoci	224 214 214 www.psychopomoc@sapz.cz
Tísňová linka	112
Záchranná služba	155
Hasiči	150
Policie ČR	158
Městská policie Teplice	417 510 500
Drop-in	www.dropin.cz
Prev-centrum	www.prevcentrum.cz
Občanské sdružení Život bez závislostí	www.zivot-bez-zavislosti.cz
Informační portál o legálních a nelegálních drogách	www.drogy-info.cz
Kontaktní centrum White light I. Teplice	www.whitelight1.cz
Česká koalice proti kouření	www.dokurte.cz
Kouření	www.sweb.cz/koureni
Společenství proti šikaně	www.sikana.org
Občanské sdružení proti šikaně	www.sikana.cz
Informační portál o šikaně na školách	www.minimalizacesikany.cz
Dětské krizové centrum	www.dkc.cz
Modrá linka - Centrum a linka důvěry pro děti a mládež	549 241 010 a 608 902 410, www.modralinka.cz
Sdružení Linka bezpečí	www.linkabezpeci.cz
Rodičovská linka	840 111 234
Bílý kruh bezpečí	257 317 100 www.bkb.cz
Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu	www.planovanirodiny.cz
Informace o lidské sexualitě	www.sexus.cz
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	www.msmt.cz
Institut pedagogicko-psychologického poradenství	www.ippp.cz
Pedagogicko psychologická poradna Ústeckého kraje	www.pppuk.cz

Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti	www.poradenskecentrum.cz
O drogách - portál primární prevence	www.odrogach.cz
Informační portál o ilegálních a legálních drogách	www.drogy-info.cz
Centrum Adiktologie	www.adiktologie.cz
Magistrát města Teplice – odbor školství	+417 510 431
Kvěтина z. s.	www.oskvetina.cz
Salesiánské středisko Štěpána Trochty Teplice	www.salesianiteplice.cz

Odborná literatura

Raynerová, C., Nenič své chytré tělo. Sonus Praha 1997

Kolektiv autorů MŠMT, Pedagogové proti drogám. Praha 1999

Janíkovi, V. a I., Prevence kouření. Praha 1997

Kolektiv autorů, Problematika zneužívání návykových látek. UK Praha

1995 Šišková, T., Výchova k toleranci a proti rasismu. Praha 1998 Nešpor,

K., Zásady efektivní prim. prevence. MŠMT, Praha 1999

Kolář, M. Bolest šikanování. Praha 2001

Miovský, M. a kolektiv, Prevence rizikového chování dětí a mládeže. Praha

2011 Řičan, P., Janošová P., Jak na šikanu. Praha 2010

Čáp, D., Programy preventivní péče v rámci systému včasné intervence na školách. Praha

2014 Kolektiv autorů, Problémy s chováním ve škole – jak na ně. Praha 2013 Čáp, D.,

Problémové vrstevnické skupiny, Praha 2010

Dokumenty MŠMT pro primární prevenci

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28 (www.msmt.cz)
 - 1) Návykové látky – drogy
 - 2) Rizikové chování v dopravě
 - 3) Poruchy příjmu potravy
 - 4) Alkohol a děti školního věku
 - 5) Syndrom týraného dítěte – CAN
 - 6) Školní šikanování
 - 7) Kyberšikana
 - 8) Homofobie
 - 9) Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
 - 10) Vandalismus
 - 11) Záškoláctví
 - 12) Krádeže
 - 13) Tabák
 - 14) Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
 - 15) Netolismus
 - 16) Sebeпоškozování
 - 17) Nová náboženská hnutí
 - 18) Rizikové sexuální chování
 - 19) Příslušnost k subkulturám
 - 20) Domácí násilí
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č. j. 28 275/2000 – 22
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci postihu záškoláctví č. j. 10 194/2002-14
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14 423/99-22
- Národní strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže v Ústeckém kraji na období 2019-2027;
- Národní strategie protidrogové politiky; Strategie prevence kriminality (strategie vždy na příslušná období)

- 25884/2003-24 spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
- 11691/2004-24 Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu
- Zákon č. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně – právní ochraně dětí
- Zákon č. 379/2005 Sb. Zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Přílohy

Charta proti šikanování – pro zlepšení vztahů

- 1. Nebudeme tolerovat šikanování, utlačování nebo ponižování jakéhokoli druhu.**
- 2. Nebudeme ostatní posuzovat jen podle vzhledu.**
- 3. Každý si zaslouží úctu, nezáleží na postižení, nešikovnosti, nechápavosti, na rodičích, oblečení.**
- 4. Budeme přemýšlet o svém chování, jestli někomu neubližujeme.**
- 5. Nebudeme se bát o svých problémech promluvit.**
- 6. Když budeme oznamovat, že je někomu ubližováno, učitel nás vyslechne.**
- 7. Jsme škola, která se nebojí otevřeně mluvit o problémech – šikana je příliš vážná, nebude přehlížena nebo dokonce utajována.**

„Když se postavím na obranu slabšího, dělám všechno proto, aby se druzí postavili i na mou obranu, až ji budu potřebovat. Když nenajdu odvahu postavit se proti šikanování, dávám tichý souhlas s chováním útočníků.“